

AHİLER DÖNEMİNDE ANKARA'DAKİ BAZI İLİM VE FİKİR ADAMLARI

*İsmail ÇİFTÇİOĞLU**

Anadolu'da Ahi Teşkilâtı'nın kuruluşu Türkiye Selçukluların dönemine rastlamaktadır. I. İzzeddin Keykâvus ve I. Alâeddin Keykubâd gibi Selçuklu hükümdarlarının teşvikleri ile Anadolu'da yaygınlaşan Fütüvvet hareketi¹, Ahi Evren'in öncülüğünde Kayseri'de bir sanayi sitesinin kurulmasından itibaren Ahilik adıyla esnaf ve sanatkarlar arası bir kuruluş haline dönüşmüştür. Tedricen diğer Anadolu şehirlerine yayılan² ve zamanla tasavvufî bir kimliğe de bürünen Ahi Teşkilâtı, özellikle Anadolu'nun Kayseri, Kırşehir, Sivas, Tokat, Niğde, Ankara, Çankırı ve Denizli gibi bir çok merkezlerinde üstü kapalı olarak şehir yönetiminde rol oynamıştır.³ Türkiye Selçuklu Devleti'nin yıkılmasını müteakip mahallî Türkmen beylerinin bağımsızlıklarını ilan ettikleri Beylikler döneminde, Ahiler Ankara havalisindeki otorite boşluğundan yararlanarak burada bir hükümet kurmuşlardır. Başlarında bir Ahi reisi olduğu halde⁴ bölgenin

*Öğr.Gör., AKÜ, Uşak Eğitim Fakültesi

¹Fütüvvet Teşkilâtı'nın kökenleri ve Anadolu'ya gelişi hakkında bkz. Neşet Çağatay, *Bir Türk Kurumu Olan Ahilik*, (İkinci baskı), Konya 1981, s. 3-43; Mikâil Bayram, *Ahi Evren ve Ahi Teşkilâtı'nın Kuruluşu*, (Kısaltma: *Ahi Teşkilâtı*) Konya 1991, s. 11-30.

²Bayram, *Ahi Teşkilâtı*, s. 152; XIV. Yüzyılda Anadolu'nun pek çok yerleşim merkezlerinde bulunup, buralarda daha çok Ahi zaviyelerinde misafir olarak kalan İbn Batuta, bu dönemde Anadolu'nun her şehrinde, kasaba ve köylerinde Ahi zaviyelerine rastlamanın mümkün olduğunu ifade etmektedir. Bkz. *İbn. Batuta Seyehatnâmesi* (Trk. trc: M. Şerif), İstanbul 1333-1335, s. 312.

³Osman Nuri Ergin, *Mecelle-i Umur-i Belediyeye*, C.I, İstanbul 1338, s. 550-551; Franz Taeschner, "İslâm Ortaçağında Futuvva Teşkilâtı", (Çev: F. Işıltan), *İktisat Fakültesi Mecmuası*, İstanbul 1955, s. 20.

⁴Ankara Ahilerinin başında, önceleri Ahi Hüsameddin Hüseyin, daha sonra oğlu Ahi Şerafeddin Mehmed ve nihayet Yusuf, Hasan ve Hüseyin gibi Ahi reislerinin bulunduğu anlaşılmaktadır. Bu konuda bkz. Muallim Cevdet, *Zeylun ala Fasli'l ahıyyeti'l-fityani't-Turkiyye fi kitabi'r-Rihle li İbn Battuta*, İstanbul 1932, s. 244-247; Ahmed Tevhid, "Ankara'da Ahiler Hükümeti", *Tarih-i Osmanî Encümeni Mecmuası*, Cüz. 19, İstanbul 1329, s. 1202-1204.

yönetimini bir süre ellerinde tutan Ahiler, Osmanlıların 1354 yılında şehri zaptetmeleri üzerine, Karamanoğulları'nın teşviki ile burayı tekrar geri almışlar ve 1362 tarihine kadar hakimiyetlerini sürdürmüşlerdir. Nihayet bu tarihte Osmanlılar'ın Ankara'yı tekrar kuşatmaları sırasında direniş göstermeden şehrin anahtarlarını bizzat Murad Hüdavendigâr'a teslim etmişlerdir⁵.

Ahilerin Ankara ve çevresindeki hâkimiyetleri fazla uzun ömürlü olmamıştır. Ancak Beylikler dönemi Anadolu'sunun pek çok şehirlerinde olduğu gibi, Ahiler döneminde Ankara havalisinde de ilim kültür ve imar faaliyetleri açısından oldukça hareketli bir ortamın hâkim olduğunu söylemek mümkündür. Bölgede Ahi Teşkilatı'na mensup bir kısım ilim ve fikir adamları medreseler, zaviyeler, mescidler vb. müesseseler kurarak, ilim, din ve kültür sahalarındaki misyonlarını ifâ ederlerken, Ahi Teşkilâtı'na mensup olmadığı anlaşılan bazı ilim ve fikir adamları ise bizzat kaleme aldıkları eserleriyle topluma ışık tutmuşlardır. Aşağıda Ahiler dönemi Ankara'sında yetişen⁶ bu ilim ve fikir adamları hakkında bilgi verilecektir.

Ahi Ahmed

Osmanlı hükümdarı Murat Hüdâvendigâr dönemi timar sahiplerindendir. Ankara'da Yeşil Ahi Medresesi'ni inşa ettirmiştir⁷. Medrese Karacabey Hamamı'nın arka tarafındaki Ahi Hacı Murad Mahallesi'nde idi. Yapım tarihi bilinmeyen medresenin muhtemelen XIV. Yüzyılın sonlarında tesis edildiği anlaşılmaktadır. Eser XIX. Yüzyıl sonlarında Yeşilhâne Medresesi adıyla anılmıştır⁸.

⁵Bkz. Hoca Sa'deddin Efendi, *Tacü't-Tevârih*, C.I, (Haz: İ. Parmaksızoğlu) Ankara 1992, s. 109-110; *Müneccimbaşı Tarihi*, C.I, (Çev: İ. Erünsal), (Basım yeri ve tarihi yok) s. 102-103; *Neşrî Tarihi*, C.I, (Çev: M. A. Köymen), Ankara 1983, s. 94-95.

⁶Burada konunun bütünlüğü açısından gerek Selçuklular'ın son zamanlarında, gerekse Osmanlı hâkimiyeti döneminde (XIV. yüzyıl sonları - XV. yüzyıl) Ankara'da yaşamış olan bazı Ahi ilim ve fikir adamlarına da yer verilecektir.

⁷Başbakanlık Osmanlı Arşivi *Tahrir Defteri* (Kısaltma: BOA. TD.), 438, s. 366; Rifat Özdemir, *XIX. Yüzyılın İlk Yarısında Ankara*, Ankara 1986, s. 52

⁸Özdemir, aynı yer.

Ahi Elvan

Mecdeddin İsa adlı bir zâtın oğludur ve esas künyesi Ahi Elvan Mehmed Bey'dir⁹. Ankara'nın nüfuzlu Ahilerinden olduğu anlaşılan Ahi Elvan Bey, kendi adını taşıyan bir zaviye ve cami yaptırmıştır¹⁰. Zaviye zamanla yıkılıp ortadan kalkmıştır. Ancak Samanpazarı'nda Ahi Arap Mahallesi Koyunpazarı Sokağı'nda bulunan câmi halen ayakta. 732-762 H. / 1331-1360 tarihleri arasında yaptırıldığı tahmin edilen cami, minberindeki tarihine göre 816 H / 1413 yılında tamir görmüştür. 784 H. /1382 tarihinde vefat eden Ahi Elvan'ın mezarı ise halen Yediler Kabristanı'nda bulunmaktadır¹¹.

Ahi Hüsameddin Hüseyin

Ahi Şerâfeddin Mehmed Bey'in babası olup, Ankara'daki fütüvvet sahiplerindendir. Cömertliği, zâhitliği, âlimlere olan hürmeti ve sözünün doğruluğu ile tanınmıştır. Fütüvveti ilk defa babası Seyyid Şemseddin Ahi Yusuf'tan almış, çoğu kimse de fütüvveti kendisinden tanımıştır¹². Ankara'da kendi adıyla bilinen bir zaviye ile¹³ Yeşil Ahi Camii'ni yaptırmıştır. Bunlardan zaviye günümüze ulaşmazken Ahiler Mahallesi Sarıca Sokağı'nda bulunan câmi halen ayakta¹⁴. 695 H. / 1295 yılında, 62 yaşında vefat eden bu Ahi büyüğünün künyesi "Efendi"dir. Mezarı halen Ahi Şerâfeddin Türbesi'ndedir¹⁵.

⁹Mübarek Galib, *Ankara Kitabeler*, C.II, İstanbul 1928, s. 19.

¹⁰BOA. TD. 438, s. 360, 365, 368.

¹¹Mübarek Galib, *Ankara*, C.I, İstanbul 1341, s. 49-50.

¹²Muallim Cevdet, *a.g.e.*, s. 245; Evliya Çelebi (*Seyhatnâme*, C.IV, (Haz: M. Zillioğlu), İstanbul 1970, s. 216) Ahi Hüsameddin Hüseyin Efendi'den Ahmed Sarbanî'nin halifesi olarak bahsetmektedir. Bu konuda ayrıca bkz. Abdülbâki Gölpınarlı, *Melâmîlik ve Melâmîler*, İstanbul 1931, s. 71.

¹³BOA. TD. 438, s. 372; Halit Ongan, *Ankara'nın Bir Numaralı Şer'îye Sicili* (Kısaltma: *Bir Nolu Ş.S.*), Ankara, 1958, s. 25-35, 42-83; Aynı müellif, *Ankara'nın İki Numaralı Şer'îye Sicili* (Kısaltma: *İki Nolu Ş.S.*), Ankara 1974, s. 100-131.

¹⁴Mübarek Galib, *a.g.e.*, C.I, s. 50; İ. Hakkı Konyalı, *Ankara Camileri*, Ankara 1978, s. 103.

¹⁵Mübarek Galib, *a.g.e.*, C.II, s. 41.

Ahi Meceddin Ankaravî

Ankara Ahi ileri gelenlerindedir. Adı Eflâkî'deki kayıtlarda "Hoca Mecdü'd-din-i Merağî" şeklinde geçmektedir¹⁶. Evhadiyye tarikatı şeyhlerinden olduğu anlaşılan¹⁷ bu ilim ve fikir adamının, Mevlânâ Celâleddin-i Rumî'nin meclislerinde bulunduğu ve kendisinin çok zengin, hayırsever bir kişi olup, daha ziyade ticaretle uğraştığı bilinmektedir¹⁸. O'nun Merağî nisbetiyle tanınması, Meraga şehri güzergâhında ticaretle uğraşmasından olmalıdır.

Ahi Mesut

Ankara Ahileri'nden olup, yine Ankara'nın nüfuzlu Ahiler'inden biri sayılan Ahi Sinan'ın babasıdır¹⁹. Bu dönemde kendi adıyla bilinen bir zaviyesi vardı²⁰. Zaviye zamanla ortadan kalkmış ve günümüze ulaşamamıştır. Vefat tarihi bilinmeyen Ahi Musut'un adı zamanla Eti Mesut (Mesgut) şekline dönüşmüştür²¹. Eti Mesgut halen Ankara'ya bağlı merkez bir ilçenin adı olarak yaşamaktadır.

Ahi Muhyiddin

Eflâkî'deki kayıtlarda,²² adı "Mevlânâ Muhyiddin" şeklinde geçen bu zâtn, Ankara'nın nüfuzlu kadılarından olduğu

¹⁶Bkz. Ahmed Eflâkî, *Ariflerin Menkıbeleri*, (Çev: T. Yazıcı) C.I, İstanbul 1986, s. 205, 219-220, 373-374.

¹⁷Niğde'li Kadı Ahmed'in *El Veledü's-Şefik* adlı eserinde (Fatih Ktp. No: 4518, yp.119b) Evhadiyye tarikatı şeyhlerinden Kayseri'li Şeyh Zaireddin'in, Ahi Meceddin'den ders aldığı kaydedilmektedir. Bu konuda ayrıca bkz. Mikâil Bayram, *Şeyh Evhadü'd-din Hâmid el-Kirmânî ve Evhadiyye Tarikatı*, Konya 1993, s. 112.

¹⁸Ahmed Eflâkî, *a.g.e.*, C.I, s. 219-220

¹⁹Bayram, *Ahi Teşkilâtı*, s. 41-42; C. Hakkı Tarım, *Kırşehir Tarihi Üzerinde Araştırmalar*, Kırşehir 1938, s.174-176.

²⁰BOA.TD. 438, s. 364, Ayrıca bkz. Ongan, *Bir Nolu Ş.S.*, s. 113; Muallim Cevdet, *a.g.e.*, s. 230.

²¹Ahi Mesut XIX. Yüzyılın ilk yarısında Ankara'ya bağlı bir köyün adıdır. Bkz. Özdemir, *a.g.e.*, s.306 (Harita 2/a)

²²*A.g.e.*, C.II, s. 220.

anlaşılmaktadır²³. Mevlânâ'nın torunu Ulu Arif Çelebi ile dost olan ve bizzat O'nun meclislerinde bulunan²⁴ Ahi Muhyiddin'in vefat tarihi bilinmemektedir.

Ahi Sinan

Ahi Mesut'un oğlu olup, bölgenin ileri gelen Ahilerdendir. 876 H. / 1471 tarihinde kendi adına düzenlenen Farsça bir şecerenâmesi²⁵ bulunan Ahi Sinan'ın, bu tarihlerde hayatta olduğu anlaşılmaktadır²⁶. Şecerenâmede ismi "Sinan Çelebi" şeklinde kaydedilen bu Ahinin, Fatih Sultan Mehmet zamanında Ahi Evren adına düzenlendiği anlaşılan bir vakfiyede²⁷ de şahidler arasında ismine rastlanmaktadır.

Ahi Şerâfeddin Mehmed

Ankara Ahileri Hükümeti'nin ileri gelen reislerindedir. Daha çok tanzim ettirmiş olduğu şecerenâme ile tanınmaktadır. Ankara'da Ahi Şerâfeddin Camii'nde tomar halinde bulunan Ankara Ahi büyüklerine ait bu şecerenâme, II. Meşrutiyet döneminde hükümet tarafından İstanbul'a getirilerek tedkik edilmiştir. Daha sonra Osmanlı Tarihi Encümeni tarafından da incelenmiş ve Ahmed Tevhid Bey tarafından neşredilmiştir²⁸. Şecerenâmede Ahi Şerâfeddin Mehmed'in nesebi Hz. Ali'ye kadar götürülmektedir. Bu da gerek şecerenâmelerde gerekse fütuvvetnâmelerde Ahiliğin kökenlerini mümkün olduğunca çok eskilere dayandırma anlayışından kaynaklanmaktadır.

Ahi Şerâfeddin Mehmed yörede zengin vakıflara sahip bir takım eserler yaptırmıştır²⁹. Bunlardan kendi adıyla anılan zaviye günümüze ulaşamazken, camii ve türbesi halen ayakta. Ankara'da

²³Ongan, *İki Nolu Ş.S.*, s. 53-58, 116-117.

²⁴Ahmed Eflâkî, aynı yer.

²⁵3 Nolu bu şecerenâme halen Kırşehir Turizm Derneği'ndedir.

²⁶Bayram, *Ahi Teşkilâtı*, s. 42.

²⁷Vakfiye hakkında geniş bilgi için bkz. İlhan Şahin, "Ahi Evren Vakfiyesi ve Vakıflarına Dair" *Türklük Araştırmaları Dergisi*, İstanbul 1985, Sayı. 1, s. 325-341.

²⁸Bu konuda bkz. Ahmed Tevhid, *a.g.m.*, s. 1200-1204; Ergin, *a.g.e.*, s.550-551.

²⁹BOA.TD. 438, s. 364, 366, 388.

kalenin Cebeci'ye bakan sırtında 689 H. / 1290 tarihinde inşa edilen Ahi Şerâfeddin'in adını taşıyan Selçuklu dönemine ait câminin, Ahiler döneminde tamir edildiği anlaşılmaktadır. 751 H. / 1350 tarihinde vefat eden, Ahi Şerafeddin Mehmed'in kabri, söz konusu câmiinin bitişiğindeki türbede yer almaktadır. Türbe Ahi Şerâfeddin'in vefatından çok önce, 731 H. / 1330 yılında yaptırılmıştır³⁰.

Ahi Yakub

Bölgenin tanınmış Ahilerinden olduğu anlaşılan Ahi Yakub, Ankara'da kendi ismiyle bilinen bir mescid inşa ettirmiştir³¹. 794 H. / 1391 tarihinde yaptırıldığı bilinen bu câminin kitabesinde, şu kayıtlar yer almaktadır³²: "Mescidi 794 yılında Ahi Sinan oğlu Ahi Çelebi'nin oğlu Ahi Yakub imar etti. Bundan evvel de Ahi Şûca, Ahi Halil, Ahi Ali, Ahi Şerâfeddin ve Ahi Yakub imar etmişti. Sonra her yılda mahsulün onda birinden imam için elli, müezzin için yirmi ve kandil yağı için de otuz dirhem verilmesi kararlaştırıldı". Kendi adıyla anılan bir mahallesi de bulunan³³ Ahi Yakub'un ölüm tarihi bilinmemektedir. Mezarı halen cami bahçesinde dir.

Hacı Bayram-ı Veli

XIV. Yüzyılın ilk yarısında³⁴ Ankara'ya bağlı Zülfazl (Solfasol) Köyü'nde doğduğu bilinmektedir³⁵. Daha çok Bayramîyye tarikatının kurucusu olarak tanınmıştır. Osmanlılar döneminde

³⁰Bkz. Hikmet Tanyu, *Ankara ve Çevresinde Adak ve Adak Yerleri*, Ankara 1967, s. 64-65; Öney, *a.g.e.*, s. 112.

³¹BOA.TD. 438, s. 363; Ongan, *Bir Nolu Ş.S.*, s. 76; Muallim Cevdet, *a.g.e.*, s. 230.

³²Bkz. Halim Bâki Kunter, "Kitabelerimiz", *Vakıflar Dergisi* C.II., Ankara 1942, s. 436-437; Ayrıca bkz. Gönül Öney, *Ankara'da Türk Devri Yapıları*, Ankara 1971, s. 41.

³³Özdemir, *a.g.e.*, s. 78, 84, 93, 121, 123.

³⁴Hacı Bayram-ı Veli'nin doğum tarihi kesin olarak tespit edilememiştir. Bazı araştırmalarda bu tarih 740 H. / 1339-40, (bkz. Fuad Bayramoğlu, *Hacı Bayram Veli Yaşamı, Soy-u-Vakfı*, C.I, Ankara 1983, s.12), bazılarında ise (bkz. Mehmed Ali Ayni, *Hacı Bayram-ı Veli*, İstanbul 1343, s.50; Gölpinarlı, *a.g.e.*, s. 33.) 753 H. / 1352 şeklinde geçmektedir.

³⁵Lâmi-i Çelebi, *Nefahatü'l-Üns Tercümesi*, İstanbul 1270, s. 684.

Ankara'daki Kara Medresesi'nde müderrislik yapmış olan³⁶ Hacı Bayram-ı Veli, aynı zamanda tasavvufa yönelerek "Somuncu Baba" diye de anılan Şeyh Hamidüddin-i Aksarayî'ye intisap etmiştir. Bir süre bu şeyhin hizmetinde bulunmuş ve muhtemelen 1403-1405'lerde tekrar Ankara'ya dönmüştür³⁷. Burada çiftçilikle meşgul olduğu anlaşılan Hacı Bayram-ı Veli'nin etrafında zamanla büyük bir derviş grubu oluşmuş ve kendisi büyük bir nüfuza sahip olmuştur³⁸. II. Murat döneminde Bayramî dervişlerinin sayısı hızla artmış, ayrıca Bayramîler vergiden muaf tutulmuşlardır. Bu durum Ankara ve çevresinde vergi toplanamamasına neden olmuş, hatta Sultan II. Murad Hacı Bayram'a bağlı kaç müridin bulunduğu kendisine bildirilmesini istemek zorunda kalmıştır³⁹.

833 H. / 1430 tarihinde Ankara'da vefat eden Hacı Bayram-ı Veli'nin, "Hacı Paşa", "Kapıcı başı" gibi ünvanlarının yanında "Ahi Sultan" ünvanına da sahip bulunması bu ilim ve fikir adamının aynı zamanda Ahi Teşkilâtı'na da mensup olabileceğini akla getirmektedir⁴⁰. Ankara'da kendi adını taşıyan mescid, türbe ve zaviye gibi eserlerden⁴¹ bugün zaviye hariç diğerleri ayaktaadır.

Hamid el Engurî

Künyesi Abdurrahman Hamid el Engurî olup, kaynaklarda hayatı hakkında detaylı bilgiye rastlanmamaktadır. "Silkû'l-Cevâhir" adında Fars gramerine dair bir eser kaleme almıştır. 757 H. / 1356 tarihinde telif edilen eser 550 beyitten oluşmaktadır.⁴²

³⁶Mecdî, *Şakâik Tercümesi* I, İstanbul 1269, s. 77.

³⁷Ahmet Akgündüz, *Arşiv Belgeleri Işığında Somuncu Baba ve Neseb-i Âlisi*, İstanbul 1995, s. 51-56.

³⁸Bkz. Nihat Azamat, "Hacı Bayram-ı Veli", *Türkiye Diyanet Vakfı İslâm Ansiklopedisi*, C.14, İstanbul 1996, s. 444, 445.

³⁹Azamat, aynı yer.

⁴⁰Bayramoğlu, *a.g.e.*, C.I, s. 11; Ethem Cebeci, *Hacı Bayram Veli*, Ankara 1991, s. 33-34.

⁴¹BOA. TD. 438, s. 354, 369-370, 373.

⁴²Kâtib Çelebi, *Keşfü'z-Zünun*, C.II, (İkinci Baskı), (Yay: Şerafettin Yalıtıkaya, Kılıslı Rifat Bilge) İstanbul 1971, s. 997; Ahmet Ateş, *İstanbul Kütüphanelerinde Farsça Manzum Eserler* C.I, İstanbul 1968, s. 263.

Pîr Muhammed b. Yusuf el -Ankarî

757 H. / 1356 tarihinde "Muhtâr-ı Sihah" adlı eseri tercüme etmiş ve bu tercümeyle "Multakîdü'd-Sihah" adını vermiştir. Öğrencilerin adı geçen tercümeyle yoğun ilgisini gören Pîr Muhammed, eserini "Tercüman" adıyla bir kitap haline getirmiştir.⁴³

Şeyh Ali b. Dost-î Hüdâ el- Ankarî,

"Mucizât-ı Nebî" adlı esere sahip olan Şeyh Ali, Fatih (Süleymaniye) Kütüphanesi'nde No: 5426'da kayıtlı bir mecmuanın müstensihidir. 727 H. / 1326'da istinsah edilen ve "Mecmuâtü'r-Resâil" adını taşıyan bu mecmua içinde 33 adet kıymetli ilmî risale bulunmaktadır.⁴⁴ Mecmuada Ahi Evren'e ait üç eserin de yer alması,⁴⁵ Şeyh Ali b. Dost-i Hüdâ'nın muhtemelen Ahilikle ilgisinin olduğunu göstermektedir.

İlim ve kültür faaliyetleri açısından hareketli bir ortamın hâkim olduğu Ankara'da istinsah edildiği tespit edilen, ancak müstensihleri bilinmeyen iki eserden de bahsetmek gerekir. Bunlardan biri Kazvinî'ye ait olup "Asarü'l-Bilâd ve Ahbarü'l-İbâd" adını taşımaktadır. Eser 670 H. / 1271 tarihinde istinsah edilmiştir. Yine Secâvendî'ye ait "Kitabü'l-Makâti vel Mebâdi" adlı bir diğer eserin de⁴⁶ Ankara'da istinsah edildiği tespit olunmuştur.⁴⁷

⁴³Kâtib Çelebi, *Keşfü'z-Zünun*, C.II, s. 1073.

⁴⁴Kâtib Çelebi, *Keşfü'z-Zünun*, C.II, s. 997; Ateş, aynı yer.

⁴⁵Bkz. Bayram, *Ahi Teşkilâtı* s. 67-68, 70.

⁴⁶Bu eserin Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi'nde No: 3'teki nüshasının 733 H. / 1332 tarihli istinsah kaydına göre Ankara'da okunduğu ve istinsah edildiği anlaşılmaktadır. Bkz. Secavendî, *a.g.e.*, s. 1346.

⁴⁷Bu eserin, Konya Yusuf Ağa Kütüphanesi No: 3'teki nüshasının 733 H. / 1332 tarihli istinsah kaydına göre Ankara'da okunduğu ve istinsah edildiği anlaşılmaktadır. Bkz. Secavendî, *a.g.e.*, s. 1346.

SONUÇ

Beylikler dönemi, Anadolu'da Türk kültürünün yeniden canlanıp inkişaf ettiği önemli bir safhadır. Hemen hemen bütün beyliklerde baştaki hükümdarların da teşvikleri ile ilmî, sosyal ve kültürel sahalarda pek çok eserler vücuda getirilmiştir. Bu cümleden olarak Ankara ve çevresinde hâkimiyet kurmuş olan Ahiler'in de söz konusu faaliyetlerden uzak durmadığı görülmektedir. Bölgede Ahi Teşkilâtı'na mensup, hatta içlerinden bir kısmı yöneticilik kademesinde olan bazı ilim ve fikir adamları, daha çok, medrese, zaviye, câmi vb. müesseseler yaptırarak hizmetlerini gerçekleştirmişlerdir. Ahi Teşkilâtı'na mensup olmadığı anlaşılan bir kısım ilim ve fikir adamları ise, genellikle eserler kaleme alarak veya mevcut bir takım eserleri tercüme ve istinsah etmek suretiyle Ankara ve çevresinde yoğun bir ilmi faaliyetin hâkim olmasında önemli rol oynamışlardır.

EK-1

Yeşil Ahi Medresesi

Ahi Mesut Zaviyesi

Ahi Hüsâm Zaviyesi

Ahi Elvan Zaviyesi

Ahi Şerâfeddin Zaviyesi

Ahi Yakub Mescidi

Ahiler döneminde Ankara'daki bazı ilim ve fikir adamları tarafından yaptırılan müesseselerin 937 H. / 1530 tarihindeki vakıfları (BOA. TD. 438, muhtelif sayfalar)

EK-2

Kırşehir Turizm Derneği'nde bulunan Ahi Sinan Őecerenâmesinin baŐ kısmı